

SJÖSTRIDSSKOLAN

PYO 360 Krigsvetenskap, självständigt arbete

<i>Författare</i>	<i>Program</i>
Flkd. Clas Olofsson	YOP 06-09
<i>Handledare</i>	<i>Beteckning</i>
Jackob Westberg	
<p>Klassiska sjökrigsteoretiker och deras relevans i Falklandskriget 1982</p> <p>De klassiska sjökrigsteorierna har åtskilliga år på nacken. Fortfarande anses emellertid Julius S. Corbetts och Alfred T. Mahans idéer äga sin giltighet – trots att den tidigare var verksam under första halvan 1900-talet och den senare under framförallt den andra halvan av 1800-talet. Syftet med arbetet har varit att undersöka huruvida dessa teoretikers syn på strategier i sjökriget som fenomen kan anses relevanta i det moderna sjökriget. Slaget om Falklandsöarna i början 1980-talet har betecknats som en av de första drabbningarna till sjöss som utspelats i en modern telekrigsmiljö. Utgångspunkt har varit att studera i vilken utsträckning Corbetts och Mahans teorier kan skönjas i utförandet av den brittiska operationsplanen i Falklandskriget. Genom en kvalitativ textanalys av Mahans och Corbetts litterära verk, och litteratur om dessa, har adekvata indikatorer tagits fram. Dessa har jämförts med en fallstudie som utgjorts av Falklandskriget. Slutsatsen blev att teorierna – och då framförallt Corbetts tankar – äger sin giltighet, om än inte bokstavligen och i varje detalj, men som en övergripande förklaring på vilket sätt framgång i modern sjökrigsföring kan uppnås.</p> <p>Nyckelord: <i>Alfred Thayer Mahan, Julian Stafford Corbett, Blockad, Herravälde till sjöss, Amfibieoperationer och Falklandskriget 1982.</i></p>	

Abstract

The classic navel warfare theorist and their relevance in the Falklands war 1982

The classic naval theories have been around for a considerable sum of time. Despite of these circumstances the ideas of Julius S. Corbett and Alfred T. Mahan are still regarded to be obligated their validity – even though that the foremost of them was active under the first part of the 1900 and the latter active particularly during the second part of the 1800. The purpose of the paper has been to examine whether these naval thinker view on strategy in naval warfare could be considered to be relevant in the modern naval warfare. The battle for the Falklands islands in the beginning of 1980 have been designated as one of the first encounters on the high seas that was situated in a modern electronic warfare environment. The starting point has been to study in which extension Corbett's and Mahan's theories could be notices in the execution of the British campaign plan in the Falklands war. Through a qualitative text study of Mahan's and Corbett's literary creation, and literature about them, adequate indicators have been brought forward. These have been comprehended with a case study consisting of the Falklands war. The conclusion where that the theories – particularly Corbett's thoughts – still posses, if not figuratively and in every aspect, but as an overlooking clarification through in which way the success in modern navel warfare ought to be accomplished.

Keywords: *Alfred Thayer Mahan, Julian Stafford Corbett, Blockade, Command of the sea, Amphibious operations and the Falklands War 1982.*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Syfte och frågeställning	6
1.3 Metod	7
1.4 Avgränsningar.....	10
1.5 Tidigare forskning & litteratur.....	11
1.6 Disposition	14
2. Sjökrigets teorier	15
2.1 Julius Stafford Corbett och Alfred Thayer Mahan	15
2.1.1 Sjöteoretikerna om blockad.....	19
2.1.2 Sjöteoretikerna om etablering av herravälde till sjöss	24
2.1.3 Sjöteoretikerna om amfibieoperationer	29
3. Falklandskriget.....	33
3.1 Vägen till Falklandskriget	33
3.2 Britternas operationsplan.	35
3.3 Britternas blockad av Falklandsöarna.....	36
3.4 Britternas etablering av herravälde till sjöss.....	41
3.5 Britternas amfibieoperationer	46
4. Avslutning	54
4.1 Diskussion och slutsatser	54
4.2 Avslutande reflektioner och förslag på fortsatt forskning	56
5. Referenser	59

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

De fortfarande dominerande militärteorierna om och kring sjökrigsföring har åtskilliga år på nacken. Två klassiska sjöteoretiker som ofta nämns i dessa sammanhang är engelsman Julius Stafford Corbett och amerikanen Alfred Thayer Mahan, den tidigare verksam under första halvan av 1900-talet och den senare under framförallt andra halvan av 1800-talet.¹

Samhällsförändringarna i vid bemärkelse – t.ex. av politisk, ekonomisk, teknisk eller vetenskaplig karaktär – har varit omvälvande. Sjökrigets verklighet har förändrats på ett dramatiskt sätt. Men fortfarande, trots den i många stycken omvälvande utvecklingen, anses de teoretiska principerna för sjökrigsföring som dessa herrar utarbetade äga sin giltighet.²

Men går det klassiska sjötänkarnas idéer om sjökriget verkligen att applicera på det moderna sjökriget? Frågan är logisk men också viktig att besvara i ett vetenskapligt sammanhang och lämpar sig för att studera i en uppsats av föreliggande slag.

Slaget om Falklandsöarna har av många betraktats som det sista kolonialkriget. Men samtidigt är detta en av de första drabbningarna till sjöss som utspelats i en modern telekrigsmiljö, alltså där ny avancerad teknik för första gången prövades och användes.³ Kan Mahans och Corbetts teorier återfinnas i händelser och tankebanor under dessa första riktigt moderna sjöoperationer? Kan teorierna delvis anses vara relevanta för utvecklingen i detta krig – om än inte fullt ut?

---

¹ Werner, Christopher, Den blå boken – Marina stridskrafter ur ett militärteoretiskt perspektiv, (Stockholm: Försvarshögskolan, 2002), s. 28-29.

² Dorman, Andrew; Lawrence Smith, Mike; R. H. Uttley, Matthew, *The changing face of maritime power*, (London: Macmillan Press LTD, 1999), s. 185-187.

³ Hastings, Max; Jenkins, Simon, *Slaget om Falklandsöarna*, (Viken: Replik in Sweden AB, 2005), s.7.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka huruvida de teorier om sjökrigsföring som utarbetades kring förra sekelskiftet och slutet av 1800-talet av Corbett och Mahan fortfarande kan anses vara relevanta i det så kallade moderna sjökriget. Anledningen till detta val av ämne är författarens nyfikenhet att nå en större förståelse för de belysta klassiska teorierna men också en vilja att utreda varför dessa fortfarande anses vara tillämpliga/vederhäftiga – trots de valda teoriernas ålder och den mycket betydande teknologiska utveckling som trots allt skett sedan dessa idéer utarbetades.

För att kunna besvara framförda syfte har följande frågeställningar valts.

1. Vilka är teorierna om sjökrig – specifikt motiv och strategier om blockad, etablering av herravälde till sjöss och amfibieoperationer – enligt de klassiska sjöteoretikerna Julius S. Corbett respektive Alfred Thayer Mahan?
2. I vilken utsträckning går det att återfinna dessa motiv och strategier i Storbritanniens krigsinsats i samband med Falklandskriget år 1982?

1.3 Metod

Valet av studiemodell för att finna svaret på de ställda frågeställningarna i uppsatsen är en *teorikonsumerande studiemodell*.⁴ Valet av den studiemodellen innebär att teorierna inte är det centrala i uppsatsen utan studieobjektet blir den centrala delen av texten. I en teorikonsumerande studie prövas teoriers tillämpbarhet i ett specifikt fall. Återfinns teorierna i skeenden i just detta fall, eller tvärtom inte gör det, kan det dock inte slås fast huruvida teorierna rent generellt kan anses vara falsifierade eller verifierade – men deras trovärdighet som användbara teorier bör anses påverkade.⁵

Upplägget i uppsatsen kommer vara sådant att genom att precisera skillnaderna samt likheterna som finns mellan Mahan och Corbetts krigsvetenskapliga teorier om de tre centrala elementen i britternas operationsplan för sjökriget i Falklandskonflikten (blockad, etableringen av herravälde till sjöss samt amfibieoperationer) är

---

⁴ Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Wägnerud, Lena, *Metodpraktikan*, (Stockholm: Nordstedts Juridik AB, 2007), s. 42-43.

⁵ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 42-43.

målsättningen att ta fram indikatorer som kan prövas på Falklandskriget för att avgöra huruvida deras teorier om sjökriget är fortsatt relevanta för händelserna/tilldragelserna i ett modernt sjökrig. Preciseringsen av innebörden i dessa strategier och motiven för dessa utgör således grunden i uppsatsen prövning av teoriernas fortsatta relevans.

Inledningsvis kommer Mahan och Corbetts tankar om sjökriget att undersökas genom en *kvalitativ textanalys*⁶ av dels deras litterära verk och dels även av skrifter om deras alster gjorda av andra, senare, författare. Detta för att erhålla en klar bild av tankarna bakom teorierna samt för att ge en djupgående förståelse av vad det två nämnda teoretikerna egentligen menade med sina skrifter. Den kvalitativa textanalysens kärna är att aktuellt material studeras ingående för att den väsentliga informationen ur texterna skall kunna förvärfvas.⁷ Informationen kommer sedan att användas som indikatorer när Falklandskriget studeras.

Valet av Falklandskriget som *fallstudie*⁸ förklaras av behovet att granska huruvida sjöteoretikernas tankar fungerar att appliceras på händelser under ett modernt sjökrig – som Falklandskriget 1982 anses vara, trots att detta krig ägde rum för mer än 20 års sedan.

Det teorikonsumerande upplägget innebär att det valda fallet sätts i centrum vilket också genererar den påföljden huruvida resultaten kan anses vara giltiga i andra sammanhang – i vart fall ökar sannolikheten för detta.⁹ För att erhålla en större generalisering av resultaten av en liknande undersökning är dock *teoriprövande studier*¹⁰ att föredra. I dessa studier sätts teorierna i centrum och fallet är sekundärt. Anledningen till att den teoriprövande studien inte väljs som studiemetod är att uppsatsens ringa omfattning inte ger det utrymme som författaren anser skulle behövas för en sådan studie. Enbart en fallstudie är inte tillfredsställande för en teoriprövande studie, enligt författarna till *Metodpraktikan*.¹¹ Slutligen bör det

---

⁶ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 235.

⁷ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 235.

⁸ Ejvegård, Rolf, *Vetenskaplig metod*, tredje utgåvan, (Lund: Studentlitteratur, 2003), s. 33.

⁹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 100.

¹⁰ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 42-43.

¹¹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wägnerud, *Metodpraktikan*, s. 121-122.

tilläggas att författaren är medveten att uppsatsen kan upplevas befinna sig i gränslandet mellan de båda olika studiemodellerna.

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen avgränsas till att beskriva Falklandskriget som utspelade sig mellan den 2 april 1982 och till och med den 14 juni 1982. Således kommer inte den omfattande politiska och diplomatiska processen som pågick innan krigshandlingarna påbörjades att behandlas ingående i uppsatsen. Valet av avgränsande tidpunkter härrör till att den 2 april är datumet för Argentinas invasion av ögruppen samt att den 14 juni är dagen för de argentinska truppernas kapitulation på Falklandsöarna.

Vidare är avsikten i uppsatsen att enbart behandla sjökriget och de sjöoperationer som genomfördes runt Falklandsöarna. Den delen av kriget som genomfördes runt ön Sydgeorgien kommer således inte att tas upp i uppsatsen. Att uppsatsen enbart begränsas till att behandla sjökriget och sjöoperationerna runt Falklandsöarna beror på att markkriget samt krigshandlingar i anslutning till ögruppen Sydgeorgien under Falklandskriget inte har någon betydelse i processen att finna svaren på uppsatta frågeställningar.

Uppsatsen kommer även avgränsas genom att i största möjliga mån behandla de brittiska sjöstyrkornas uppträdande i sjökriget. De argentinska sjöstyrkornas agerande kommer att nämnas men ambitionen är att fokusera på den brittiska styrkans förmåga att genomföra samt slutligen vinna sjökriget i Falklandskonflikten.

För att söka svaren på frågeställningarna studeras enbart Julius S. Corbetts och Alfred Thayer Mahans tankar om blockad, etablering av herravälde till sjöss samt amfibieoperationer. Valet av inriktning är kopplad till britternas operationsplan för återtagandet utav Falklandsöarna.

1.5 Tidigare forskning & litteratur

Tidigare studier på ämnesområdet Julius Stafford Corbett och Alfred Tahyer Mahan och deras teorier om sjökriget har genomförts. Följaktligen finns tidigare forskning att ta hänsyn till i forskningsprocessen. Framförallt två tidigare uppsatser har studerats mer ingående under arbetsgången, dels örlogskapten Per Nilssons,

chefsprogrammet 03/05, arbete *Militärteorins påverkan på utvalda beslutsfattare inom Royal Navy 1914 – 1918*¹² samt även örlogskapten Axel Owelings, chefsprogrammet 04/06, studie *Sjökrigsmetoder förr och nu*¹³. Båda uppsatserna har använts som stöd för att tydliggöra litteraturen om teoretikernas syn på sjökriget, detta med avseende på den stora mängden litteratur som de båda sjöteoretikerna och andra författare komponerat. Owelings studie är även intressant för att denna i likhet med denna uppsats berör Corbetts teorier och dess förekomst i Falklandskriget 1982. Undersökningarna skiljer sig dock åt genom olika tillvägagångssätt i granskningen av Falklandskonflikten och identifieringen av teorierna i konflikten. Vissa av slutsatserna som Oweling identifierat verifieras även i detta arbete men i studien framförs även nya slutsatser samt även spårbarheten av Mahans teorier avseende de klassiska sjöteoretikernas relevans i modern sjökriget.

För att få en adekvat bild av sjöteoretikerna syn på sjökriget har den ursprungliga intentionen varit att använda deras litterära verk – för att ge teorikapitlet en hög trovärdighet. Julius Stafford Corbetts verk *Some Principle of Maritime Strategy* och sammanfattning av denna, *The Green Pamphlet*, har i huvudsak används för redovisningen av Corbetts syn på sjökriget. Målsättningen att granska och få fram användbart material från Alfred Thayer Mahans litteratur, har visat sig svårt att realisera – detta beror på teoretikerns oförmåga att framställa sin syn på sjökriget på ett lättbegripligt sätt. Av den orsaken har litteratur av andra författare, som tolkat Mahans idéer om sjökriget, använts för att utröna dennes tankegångar. I huvudsak har Joe Tetsuro Sumidas standardverk *Inventing Grand Strategy and Teaching Command: The Classics Works of Alfred Thayer Mahan Reconsidered* samt Allan Westcotts *Mahan on naval Warfare* använts. Tillförligheten i denna litteratur måste anses var god, eftersom denna är skriven av personer med erkänt goda kunskaper om Mahans person samt hans syn på sjökriget. Övrig litteratur som använts i teorikapitlet är skriven av ledande sjöteoretiker och sjökrigshistoriker, vilket borde borga för hög kvalitet och trovärdighet.

---

¹² Nilsson, Per, *Militärteorins påverkan på utvalda beslutsfattare inom Royal Navy 1914-1918*, C-uppsats, (Stockholm: Försvarshögskolan, 2006).

¹³ Owling, Axel, *Sjökrigsmetoder förr och nu*, C-uppsats, (Stockholm: Försvarshögskolan, 2005).

Litteratur angående Falklandskriget finns i ansevärliga kvantiteter – därför har det krävts en betydande gallring av litteraturen för att finna de mest tillförlitliga källorna. I huvudsak har tre källor använts. Övrigt grundmaterial har brukats i syfte att underlätta för läsaren att få en inblick till konfliktens orsak samt kriget i stort.

Slaget om Falklandsöarna av Max Hastings och Simon Jenkins anses vara ett av de främsta verken om konflikten i Sydatlanten 1982. Bidragande till detta är att militärhistorikern Max Hastings verkade som krigskorrespondent under Falklandskriget och därför bedöms källan som användbar genom författarens egen närhet till konflikten. Vidare har Lawrence Freedmans, professor i krigsvetenskap vid King's College London, verk i två band *The Official History of the Falklands Campaign* använts med motivering att detta anses var det mest fullständiga verket om Falklandskonflikten och således bedöms den ur en tendenssynpunkt som tillförlitligt. Slutligen: Det litterära verket – *Striden om Falklandsöarna – 100 Dagar* – av den brittiska sjöstyrkans chef amiral Sandy Woodward som bygger på dennes dagboksanteckningar under konflikten, har även den använts som en källa, vars tillförlitlighet dock kan ifrågasättas ur tendenssynpunkt eftersom att amiralen i sina dagboksanteckningar kan ha omskrivit händelser och egna insatser till sin egen fördel. Valet att använda källan grundar sig på behovet av fakta om hur den brittiska krigsledningen tänkte och resonerade under konflikten. Källan har använts med vetenskap om dess bristande tillförlitlighet.

1.6 Disposition

I uppsatsens andra kapitel skildras och preciseras sjöteoretikernas teorier som skall användas för att strukturera och analysera empirin. I inledningen till detta kapitel framförs även en bakgrund till de två klassiska sjöteoretikerna som framfört de teoretiska idéerna. Detta för att läsaren skall få en större förståelse för teoretikerna och deras teorier om sjökriget. I detta avsnitt besvaras också den första frågeställningen genom framförandet av teorierna.

I det efterföljande kapitlet beskrivs empirin som teorierna skall prövas på. Kapitlet inleds med en kort bakgrund till Falklandskonflikten, efter detta redogörs för briterens operationsplan avseende Falklandskriget. Därefter redovisas briterens lösningar av de tre företeelserna blockad, etablering av herravälde till sjöss och

amfibieoperationer. Efter varje redovisad del analyseras texten utifrån Mahan och Corbetts tankar om respektive strategi.

Slutligen i det sista kapitlet sammanförs och kommenteras slutsatser som dragits i tidigare avsnitt för att kunna besvara den återstående frågeställningen samt syftet med arbetet. Därefter tillförs avslutande reflektioner och förslag på fortsatt forskning.

2. Sjökrigets teorier

2.1 Julius Stafford Corbett och Alfred Thayer Mahan

Julius Stafford Corbett, av brittisk nationalitet, föddes 1854 och dog 1922. I hans ungdom var han tänkt att bli jurist men efter avslutade juridikstudier valde Corbett istället att ägna sig åt omfattade resor. Han tillhörde en välbärgad familj och att ta anställning som jurist var därför inte nödvändigt för att kunna försörja sig. Efter att avslutat sitt resande och återvänt till England påbörjade Corbett en bana som historiker och författare. Samtidigt deltog han också i bildandet av Navy Records Society 1893, ett sällskap som publicerade brittisk sjökrigshistoria. Sedermera blev han redaktör för sällskapet och hans arbete för Navy Records Society ledde till att han med tiden blev en erkänd och aktad sjöhistoriker. Förutom publiceringen av sjökrigshistoria gav även Corbett ut artiklar med nya rön på hur den sjömilitära utbildningen borde bedrivas – och för detta vann han stöd på högt håll från den dåvarande andre brittiska sjölorden Sir John Fisher.¹⁴

Corbetts framgång som sjöhistoriker gjorde 1902 att han blev inbjuden som föreläsare vid Royal Naval College för att där hålla kurser i sjökrigshistoria och strategi för högre officerare. Dock skedde inte detta helt utan motstånd från officerskåren. Corbett var inte en sjöman eller sjöofficer med egen erfarenhet av sjökriget.¹⁵ Corbett byggde dock sina lektioner och alster på historiska studier av tidigare sjökrig och fick genom detta, trots vissa kritiska röster, stor trovärdighet i

---

¹⁴ Schurman, D. M., *The Education of a Navy*, (London: Cassel & Company LTD, 1965), s. 147-149.

¹⁵ Till, Geoffrey, *Sea Power – A Guide for Twenty-First Century*, (London: Frank Cass Publishers, 2004), s. 46.

sjömilitära kretsar. 1911 utkom han med sitt mest kända verk, *Some Principles of Maritime Strategy*, där han utvecklade sjökrigets mål, medel och metoder.¹⁶

Corbetts huvudidé är att huvudmålet med sjökrigsföring alltid måste vara etablering av herravälde till sjöss eller om detta inte är möjligt att förhindra motståndaren möjlighet till detta. Men herraväldet till sjöss kan inte uppnås genom att sjöterritorium erövrar som i landkriget, enligt Corbett. Sjöherravälde innebär istället att man innehar kontrollen av sjöförbindelser för antingen kommersiella eller militära syften – i sjökrigsföringen är således kontrollen av sjöförbindelserna grundläggande.¹⁷ Efter denna förklaring av sjöteoretikerns syn på herravälde till sjöss som en kontroll av sjöförbindelserna kommer detta att fortsättningsvis i uppsatsen benämnas som herravälde till sjöss.

Alfred Thayer Mahan föddes 1840 som son till en professor vid West Point Military Academy. Hans fars militära bakgrund påverkade hans karriärval och år 1856 gick Mahan in den amerikanska flottan när han påbörjade sin skolning till sjöofficer vid U.S. Naval Academy, Annapolis. Mahan utexaminerades 1859 som en av det främsta i sin klass. Under amerikanska inbördeskriget kom han att tjänstgöra på ett antal fartyg och fick genom denna tjänstgöring en del kunskap om sjökriget som han senare kom att kunna använda i sina litterära verk. Mahan kom att inneha ett flertal olika sjö- och land kommenderingar inom flottan och med dessa steg han även i graderna relativt snabbt. 1885 tillträdde han en tjänst vid det nybildade U.S. War College och kom att tjänstgöra där i omgångar fram till sin pensionering 1896. Han verkade även mellan år 1886 – 1889 och 1892 – 1893 som rektor över skolan.¹⁸

Det var under sin tid som rektor och föreläsare/lärare på U.S. War College som Mahan skrev sitt mest berömda verk *The Influence of Sea Power upon History 1660-1783*. Föreläsningar i sjökrigshistoria, taktik och strategi utgjorde grunden för skriften och den kom att bli en stor framgång när den utkom 1890. I detta berömda verk förklarar Mahan sin syn på sjömakter och sjökrig. Han kom att bli en av de

---

¹⁶ Widén, Jerker; Ångström Jan, *Militärteorins grunder*, (Stockholm: Försvarsmakten, 2004), s. 213.

¹⁷ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 219-220.

¹⁸ Westcott, Allan, *Mahan on naval Warfare*, (London & Edinburgh: Sampson Low, Marston & Co, 1919), Introduktionen till verket.

första militärteoretikerna som skrev om sjökriget i ett större sammanhang. I december 1914 somnade den då utnämnda amiralen in för alltid.¹⁹

Ett av Mahans huvudbudskap är Sea lines of Communications eller sjöförbindelser. Mahan menade på att utrikeshandel och sjöfart inte bara är den grund som ett lands styrka och välstånd vilar på utan den är även själva anledningen till att en flotta överhuvudtaget behövs. En förmåga som medger väpnat skydd åt sjöfarten och handelsfartygen. Därför ansåg Mahan att frågor på hur man försvar respektive angriper sjöförbindelser var av stor vikt i all maritim strategi.²⁰

2.1.1 *Sjöteoretikerna om blockad*

Julian Stafford Corbett menar att blockad är en operationsform som kan variera mycket i karaktär och i sitt strategiska ändamål. Inledningsvis kan en blockad antingen vara en örlogs- eller handelsblockad. Örlogsblockadens ändamål är etablering av herravälde till sjöss. Detta kan uppnås med två olika inriktningar på örlogsblockaden, enligt Corbett:

- 1) Dels en öppen örlogsblockad där intentionen är att fienden tillåts gå till sjöss men att denne hanteras innan uppdraget som frambringat att denne gått till sjöss hinner utföras. Detta kan uppnås genom att besätta/blockera fiendens viktiga sjöförbindelser. När fienden löpt ut kan dennes örlogsflotta elimineras och herravälde till sjöss uppnås.
- 2) Vidare kan även en örlogsblockad genomföras som en närblockad där inriktningen är att stänga inne motståndaren i sitt eget basområde eller helt stänga ute denne från ett operationsområde. Den senare örlogsblockadformen är en metod för att uppnå lokalt och temporärt sjöherravälde.²¹

Den andra formen av blockad är handelsblockaden, en form av blockad där sjöstridskrafterna används till att försvåra tillförseln och utförseln av handel från de blockerade hamnarna. Målet med en handelsblockad är att tvinga motståndaren till

---

¹⁹ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, Introduktionen & Appendix till verket.

²⁰ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 229.

²¹ Corbett, Julian S., *Some Principle of Maritime Strategy*, (Boston: IndyPublish.com, 2006), s. 110-111.

aktion. Antingen svälter fienden eller så kommer denne agera för att förbättra sin situation, menar Corbett.²²

Till skillnad från örlogsblockaden är dock handelsblockaden inte att betrakta som en metod att etablera herravälde till sjöss utan en form av att utöva detsamma. Corbett lägger till att det dock finns starka band mellan handelsblockad och örlogsblockadformen, öppen blockad. Vidare menar han att om fiendens styrkor som försöker bryta blockaden består av andra militära enheter än till största delen sjömilitära enheter, t.ex. arme-enheter, så är inte blockad en metod för att etablera ett herravälde till sjöss utan en metod att utöva sitt herravälde till sjöss.²³ Corbett slår fast följande:

”We engage in exercising command whenever we conduct operations which are directed not against the enemy’s battle-fleet, but to using sea communications for own purpose, or interfering with the enemy’s use of them.”²⁴

Men Corbett menar samtidigt att eftersom en landstyrka som transporteras över havet ofta åtföljs av en eskort av örlogsfartyg så kan även en sådan utveckling vid företeelsen blockad betraktas som en metod för etablering av herravälde till sjöss.²⁵

Mahan anser att det finns två typer av blockader. Dels den rena militära blockaden men även blockadformen där fiendens handel över havet är det primära målet.²⁶ Sjöteoretikern Mahan menar på att fiendens handel över havet är nödvändig för dennes förmåga att föra ett krig. En handelsblockad kan försvåra denna för fienden. Mahan är av den uppfattningen att en handelsblockad av motpartens viktiga hamnar kan vara mer effektiv än attacker på fiendens handelsfartyg på öppet hav. Han grundar den slutsatsen på att handelsrutter ofta börjar och slutar vid kusten och mer specifikt vid viktiga handelshamnar.²⁷ Mahan är dock tydlig i sin mening att handelsblockaden inte ska förväxlas med den militära blockadformen eftersom meningen inte är att förhindra en fientlig flotta från att ta sig ut i ett

---

²² Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 111-112.

²³ Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 111.

²⁴ Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 141.

²⁵ Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 110-113.

²⁶ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, s. 94-95.

operationsområde utan syftet är förstörandet av fiendens handel och genom detta hans krigsföringsförmåga.²⁸

Den rena militär blockaden är för Mahan ett medel för att uppnå herravälde till sjöss. Om valet står mellan fiendens flotta eller motståndarens hamnar, så är enligt Mahan det första att behandlas som främsta objektet i sjökriget. Men om fallet är sådant att fienden inte erbjuder ett avgörande slag, så kan en blockad av fiendens hamnar var det enda medlet för att kunna bringa motparten inom räckhåll för ett fördelaktigt avgörande. Eftersom att en effektiv militärblockad av baser viktiga för fiendens flottans verksamhet kommer att tvinga fienden till att slåss eller att överge operationsområdet och kampen om herraväldet över det tidigare, enligt Mahan.²⁹

Mahan har även en bredare syn på militärblockaden – blockaden fungerar enligt hans mening också som en front. En frontlinje som placeras så nära fienden som möjligt ger den som genomför blockaden stora möjligheter att utnyttja havet bakom fronten. En militärblockad av fiendens baser är även fördelaktig enligt Mahan eftersom motståndaren förmåga att koncentrera sina sjöstyrkor påverkas samt att den dessutom ger fördelen av att fiendens position är känd – vilket enligt Mahan inte kan anses nog viktigt i sjökriget.³⁰

De båda sjöteoretikerna delar uppfattningen att en blockad kan användas på mer än ett sätt, dels handelsblockaden och dels militär-/örlogsblockaden. Båda anser att handelsblockaden genomförs genom attacker på fiendens handel, men målet med aktionerna skiljer sig åt. Corbett anser att handelsblockaden ska locka ut fiendens flotta för att få till stånd en aktion och Mahan att handelsblockaden enbart är ett medel för att påverka motståndarens krigsföringsförmåga. Målet med handelsblockaden blir styrande för vilken av teorierna som är applicerbar på verkligheten. Corbett och Mahan delar även samma grundsyn att en militär-/örlogsblockad är en metod för att etablera herravälde till sjöss, även om Mahan menar att en blockad är sekundär lösning och att ett avgörande slag är det mest önskvärda. Corbett syftar på att aktioner riktade mot fartyg andra är örlogsfartyg inte

---

²⁷ Sumida, Jon Tetsuro, *Inventing Grand Strategy and Teaching Command: The Classics Works of Alfred Thayer Mahan Reconsidered* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1997), s. 46.

²⁸ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, s. 94.

²⁹ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, s. 85-86.

³⁰ Till, *Sea Power – A Guide for the Twenty-First Century*, s. 186-187.

är att betrakta som en etablering av herravälde utan ett utövande av herravälde till sjöss. Händelser och tankegångar som nyttjar militär-/örlogsblockaden som en metod att etablera herravälde till sjöss samstämmer således med sjöteoretikernas idéer. Hur blockaden emellertid ska genomföras både sammanför och skiljer teoretikerna från varandra. Resonemang och tilldragelser där avsikten är att blockaden används för att stänga in fiendens i sitt eget basområde är en ide som delas av båda teoretikerna. Är blockadens intention att fienden tillåts gå till sjöss för att sedan bekämpas är detta likvärdigt med Corbetts syn på den öppna örlogsblockaden. Likväl är en blockad som genomförs med intentionen att utestänga fienden från ett begränsat område i samklang med Corbetts syn på örlogsblockadformen närblockad.

2.1.2 *Sjöteoretikerna om etablering av herravälde till sjöss*

Sjöteoretikern Julian S. Corbett anser att herravälde till sjöss kan befinna sig i tre olika skeenden. Antingen kan den egna sidan inneha herraväldet eller så kan fienden vara i besittning av herraväldet. Men herraväldet kan även vara omtvistat vilket han ofta menar är utgångsläget i början av en konflikt.³¹

Etableringen av herravälde till sjöss kan enligt Corbett leda till två konfigurationer. Antingen kan etableringen medföra ett generellt herravälde eller ett lokalt herravälde till sjöss. Generellt herravälde uppnås när fienden inte längre kan påverka skeendet till havs, i praktiken när fienden inte längre har några sjöstyrkor av betydelse kvar att agera med.³²

Lokalt herravälde är enligt Corbett när en sida lyckas upphäva effekten av fiendens förmåga att hindra de egna styrkorna från att använda det avgörande sjöförbindelser i en eller flera operationsområden. Både generellt och lokalt herravälde till sjöss kan vara bundna till olika tidsfaktorer enligt Corbett. Tidsfaktorn temporär innebär att den ena krigförande parten har möjlighet att hindra den andra parten från att uppträda helt eller delvis i operationsområdet under en period tills det förelagda uppdraget är genomfört. Tidsfaktorn permanent inträder när tidsaspekten inte längre är en avgörande faktor i den aktuella situationen – vilket innebär att fiendens möjlighet att

---

³¹ Corbett, Julian S., *The Green Pamphlet*, Original och reviderade version, (Boston: IndyPublish.com, 2006), Various conditions of command.

³² Corbett, *The Green Pamphlet*, Various conditions of command.

påverka sin situation är för avlägsen för att någon som helst praktisk betydelse.³³ Dock menar Corbett, i parentes till ovanstående idéer, att herraväldet till sjöss aldrig kan var absolut. Fiendens förmåga att påverka sin situation kommer alltid finnas men den är av ringa betydelse vid konfigurationen generellt herravälde.³⁴

Corbett har olika lösningar till hur strategin etablering av herravälde till sjöss ska genomföras. Endast genom fullständig förintelse av fiendens flotta genom ett avgörande slag kan tillstånden generellt och permanent herravälde uppnås. Lokal och temporär kontroll kan tillskansas genom olika tillvägagångssätt. Vilsledande rörelser riktade mot fienden i syfte att denne kraftsamlar i annat område än operationsområdet är en metod. Vidare är ett icke fullt framgångsrikt anfall mot fiendens flotta en lösning som kan leda till lokalt och temporärt herravälde. Egen kraftsamling i ett operationsområde kan likaså leda till etablering av det tidigare. På liknande sätt kan även en örlogsblockad, som nämnts tidigare, vara en ytterligare konfiguration för etablering av herravälde till sjöss, enligt Corbett.³⁵

Sjöteoretikern Corbett varnar dock för att det avgörande slaget som metod för etablera herravälde till sjöss inte alltid är att eftersträva – eller är för den delen ens är möjlig att uppnå i sjökriget.³⁶

I *Militärteorins Grunder*, av Jerker Widén och Jan Ångström, framförs tre aspekter på Corbetts syn på det avgörande slaget. Inledningsvis kommer inte en svagare part söka ett avgörande slag eftersom utgångsläget inte medger en vinst i slutändan. Den svagare parten kommer därför att undvika en avgörande drabbning i den mån det går. Den andra tankegången handlar om att det näst intill är omöjligt att kraftsamla alla styrkor i tid och rum. Därför kommer det alltid att finnas fartyg som inte kan delta i den avgörande drabbningen. Genom detta kan aldrig alla enheter hos fienden slås ut samtidigt. Den sista aspekten handlar om prioriteringar för en flotta. Naturligtvis är det avgörande slaget alltid ett mål för en starkare flotta men i sjökriget finns fler saker än det avgörande slaget som måste uppnås. Till exempel kan inte skyddet av de

---

³³ Corbett, *The Green Pamphlet*, Various conditions of command.

³⁴ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 220.

³⁵ Corbett, *The Green Pamphlet*, Various conditions of command.

³⁶ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 222-223.

egna konvojerna samt stödandet av ett eventuellt krig på land negligeras i jakten på det avgörande sjöslaget, enligt Corbett.³⁷

Mahan anser att avgörande slag till sjöss är den främsta vägen till att uppnå och säkra herravälde till sjöss. Han medger, som tidigare nämnts, att strategin blockad kan vara en väg till herravälde till sjöss, men att det avgörande slaget är den vägen som ska eftersträvas i sjökriget. Mahan bygger dessa tankegångar på att det avgörande slaget syftar till den totala förintelsen av fiendens sjöstyrkor och således dennes förmåga att utgöra ett hot på havet. Dock menar sjöteoretikern att åtskillnad måste göras på slag med avgörande effekt och sjöslag för dess egen skull – att vinna ett sjöslag är bara ett redskap för att nå ett avgörande, och i förläggningen sjöherravälde. Sjöslaget kan inte vara ett mål i sig själv.³⁸

Mahan uttrycker även att det avgörande slaget kräver koncentration av de egna styrkorna för att kunna kraftsamla mot fiendens huvudstyrka. Detta är av väsentlig betydelse för att nå framgång. Styrkorna ska koncentreras på att utföra en uppgift i taget och inte delas för att utföra flera uppgifter samtidigt. Endast om den egna styrkan är överlägsen kan detta tillåtas, anser Mahan.³⁹ Sökande efter det avgörande slaget kräver också ett offensivt uppträdande – i sjökriget kan försvar inte förverkligas på annat sätt än genom offensiv.⁴⁰ Enligt Mahan:

“The fundamental principles of all navel war, namely, that defence is ensured only by offence, and that one decisive objective of the offensive is enemy’s organized force, his battle fleet.”⁴¹

Sjöteoretikerna har delade åsikter om vilken konfiguration etablering av herravälde kan leda till. Corbett menar att herraväldet till sjöss kan utformas på olika sätt beroende på vad syftet med etablering av herraväldet är. Mahan däremot för inte fram några tankegångar om etablering kan leda till olika konfigurationer utöver ett oinskränkt herravälde till sjöss. Intentioner och händelser som syftar till fler lösningar än enbart oinskränkt herravälde kan således jämföras med Corbetts syn på

---

³⁷ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 222-223.

³⁸ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 221-222.

³⁹ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, s. 60-67.

⁴⁰ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, s. 314-315.

⁴¹ Westcott, *Mahan on naval Warfare*, s. 314-315.

sjökriget. Likaledes är resonemang och episoder där oinskränkt herravälde eftersöks att likna vid Mahans tankegångar.

Frågan hur etableringen av herravälde ska genomföras åtskiljer och förenar teoretikerna. Mahan förespråkar att det avgörande slaget är det enda som ska eftersträvas. Corbett menar på att det avgörande slaget, trots problematiken att få till stånd ett sådant, är en lösning men att det även finns andra lösningar. Således kan händelser och tankegångar som enbart indikerar avgörande slag samt ett offensivt uppträdande anses vara synonyma med Mahans teori om etablering av herravälde till sjöss. En flexibel lösning, beroende på den aktuella situationen, på etablering av herravälde till sjöss är indikationer på Corbetts syn på etablering av sjöherravälde. Sjöteoretikerna delar emellertid syn på att blockad är en metod för att uppnå herravälde till sjöss. Följaktligen är händelser och resonemang där blockad är ett medel för att uppnå sjöherravälde förenligt med båda teoretikerna.

2.1.3 Sjöteoretikerna om amfibieoperationer

Julius S. Corbett är av övertygelsen att ett slutgiltigt avgörande i ett krig inte kan sökas enbart genom sjökriget utan att ett avgörande i en konflikt som regel måste sökas på land.⁴²

”Since men live upon land and not upon the sea, great issues between nations at war have always been decide – except in the rarest cases – either by what your army can do against your enemy’s territory and national life or else by the fear of what the fleet makes its possible for your army to do.”⁴³

För att ytterligare förtydliga ovanstående tankegångar om sammanhanget mellan sjö- och landkrigföring ansåg Corbett vidare att den viktigaste anledning till att besitta en flotta samt uppnå ett herravälde till sjöss var att detta medförde en förmåga att genomföra maritim maktprojicering – förmågan att projicera militär makt. En sådan förmåga kan ofta vara en avgörande faktor i krig eftersom den ger möjligheter att slå

---

⁴² Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 4.

⁴³ Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 4.

mot fiendens svaga punkter.⁴⁴ Följaktligen kan amfibieoperationer om dessa utförs regelrätt var avgörande för utgången i ett krig, enligt Corbett.⁴⁵

Corbett lyfter också fram funderingar om hur gemensamma operationer där mark och sjöstridskrafter är involverade tillsammans i gemensamma uppgifter – exempelvis en amfibieoperation – skall fungera. Han menar på att det är viktigt att undvika eventuella friktioner mellan det båda försvarsgrenarna för att operationen ska bli framgångsrik.⁴⁶ I *Militärteorins Grunder* framförs teoretikerns funderingar på hur friktioner skall undvikas:

”Flottan och armén skulle helst operera som två hjärnhalvor i en och samma hjärna, varje del självständig och instinktiv med ett eget liv och med egna vanor, men ändå oskiljaktiga från varandra: där båda uteslutande rör sig med gemensamma och enhetliga impulser. Viktigt var även att målet de önskade uppnå skulle vara tydligt klarlagt hos de personer som beordrade och ledde operationerna.”⁴⁷

Flottans bidrag i en amfibieoperation bör också vara betydande enligt Corbett. Vid en amfibieoperation måste delar av den sjöstyrka som deltar vid landstigningen vara frikopplad från landstigningsmomentet, för att kunna möta ett eventuellt anfall från fientliga styrkor från havet. Flottans arbete är inte heller avslutat när landstigningen är genomförd. De sjögående enheterna måste vara beredd att lämna understöd till landstyrkan så länge som det kan anses behövas.⁴⁸ I det stöd som flottan lämnar till landsättningsstyrkan ingår också, enligt Corbett, att skydda den riktiga amfibieoperationen med avledningsmanövrar. En skenmanöver i form av en falsk landstigning kan dra fiendens uppmärksamhet ifrån den riktiga landstigningen – fiendens möjlighet att avgöra vilken av landstigningarna som är falsk eller riktig försvåras därmed. Fienden sätts i ett dilemma och hans förmåga att agera påverkas därigenom.⁴⁹

---

⁴⁴ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 225-226.

⁴⁵ Till, *Sea Power – A Guide for the Twenty-First Century*, s. 53.

⁴⁶ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 153.

⁴⁷ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 153.

⁴⁸ Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 170-184.

⁴⁹ Corbett, *Some Principle of Maritime Strategy*, s. 184-185.

Amfibieoperationer anser Alfred T. Mahan, till skillnad från Corbett, är inte en avgörande strategi i sjökriget. Han anser att sådana operationer enbart utgör ett högt risktagande och är därför ett slöseri med flottans resurser. Den äventyrar också flottans väl utbildade och svår ersättliga personal i meningslösa operationer iland. Mahan uttrycker även att en landstigning motverkar idén av koncentration av de egna styrkorna samt avleder ansträngning från det huvudsakliga målet att tillintetgöra motståndarens flotta.⁵⁰

Sjöteoretikernas tankar om amfibieoperationers del i sjökriget är grunden helt olika. Corbett förespråkar det som en avgörande strategi i en konflikt. Mahan menar att det inte är en verksamhet som en flotta ska ägna sig åt. Följaktligen är händelser och resonemang som förespråkar en amfibieoperation samt ett nära samarbete mellan försvarsgrenarna kännetecknade för Corbetts teori. Likaså är situationer och funderingar som pekar på ovanstående strategi som inte varande en del av sjökriget samt flottans åtaganden att betrakta i linje med Mahans teorier.

3. FALKLANDSKRIGET

3.1 Vägen till Falklandskriget⁵¹

I över hundra år hade Argentina ansetts sig förfoga över äganderätten till Falklandsöarna. När general Leopoldo Galiteri tog över makten i Argentina i december 1981 var kraven ändock inte mer än nationalistiska förhoppningar. Men generalen insåg att ett återtagande av öarna skulle vara betydande för den inhemska synen på hans totalitära militära regim som för stunden brottades med stora ekonomiska och sociala problem.

De argentinska makthavarna igångsatte en diplomatisk kampanj för att pressa Storbritannien att släppa sin suveränitet över Falklandsöarna. Samtidigt påbörjades en kampanj i syfte att höja den nationalistiska patriotismen hos det egna folket. Gömda bakom det diplomatiska spelet som utspelades i FN och det anti-brittiska

---

⁵⁰ Sumida, *Inventing Grand Strategy and Teaching Command: The Classics Works of Alfred Thayer Mahan Reconsidered*, s. 45.

⁵¹ Nedstående uppgifter om krigets första fas har hämtas ur: Humble, Richard, *Navel Warfare – An Illustrated History*, (London: Orbis Publishing Limited, 1983), s. 292.

demonstrationerna på gatorna i Buenos Aires började de argentinska ledarna planera för en väpnad invasion av Falklandsöarna.

Argentinas första steg mot en erövring började egentligen inte på själva Falklandsöarna utan 1300 km sydöst om dessa, på Sydgeorgien, också den en del av det brittiska Samväldet. En grupp argentinska arbetare som utförde rivningsarbete på ögruppen hissade den argentinska flaggan som ett bevis på att de vägrade acceptera den brittiska överhögheten över ögruppen. Konflikten fördjupades ytterligare när arbetarna vägrade lämna Sydgeorgien. Den 29 mars 1982 gick den argentinska flottan till sjöss för genomföra en flottövning, men det egentliga skälet till flottans rörelse stod helt klart två dagar senare när fartygen dök upp utanför Falklandskusten.

Tidigt på morgon den 2 april landsattes argentinska marinsoldater i området runt Port Stanley – huvudort på Falklandsöarna. Trots hårdnackat motstånd från garnisonen av brittiska marinsoldater var erövring av ögruppen genomförd inom loppet av ett par timmar. Dagen efter erövrades även ögruppen Sydgeorgien.

Det brittiska svaret på förlusten av öarna kom överraskande snabbt och bestämt. Redan den 5 april – bara tre dagar efter invasionen – lämnade brittiska sjöstridskrafter England, med destination Sydatlanten.

3.2 Britternas operationsplan.⁵²

Den brittiska operationsplanen, benämnd *Operation Corporate*, byggde inledningsvis på sex sammanhängande faser – som slutligen kom att bli sju faser.

Första fasen bestod i att atomdrivna attackubåtar placerades i operationsområdet. Dels för att insamla underrättelser, dels för att övervaka den argentinska flottans rörelser. Målet var även att etablera en MEZ⁵³ runt ögruppen för att motverka att förstärkningar och underhåll tillfördes samt rörelser runt Falklandsöarna, vilket i realiteten betydde att en form av blockad upprättades runt ögruppen. Placeringen av ubåtarna i operationsområdet skulle också understödja det pågående diplomatiska spelet. Den andra fasen bestod i att sjöstyrkan som skulle användas för operationen

---

⁵² Stycket baseras på: *The Fundamentals of British Maritime Doctrine - BR 1806*, (London: HMSO, 1995), s. 189-195. Se även Freedman, Lawrence, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, (London & New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2006), s. 83.

⁵³ Maritime exclusion zone.

samlades ihop. I denna fas ingick även att förbereda enheterna för krig samt förbereda krigsindustrin för tillverkningen av krigsnödvändig materiel. Tredje fasen tog en smärre del av styrkan i anspråk och berörde uteslutande ett återtagande av ögruppen Sydgeorgien.

Den fjärde fasen byggde delvis på den första fasen – att ytterligare förstärka blockaden runt Falklandsöarna för att motverka att argentinska förstärkningar och underhåll skulle kunna tillföras ögruppen. I den fjärde fasen ingick även att etablera en tillräcklig nivå av herravälde till sjöss för att en landstigning skulle kunna genomföras. I den näst sista fasen av kampanjplanen skulle en landstigning genomföras i Falklandssundet för att skapa ett brohuvud. I den sjätte och sista fasen skulle en utbrytning ur brohuvudet ske och en återerövring av Falklandsöarna skulle kunna påbörjas.

Den sjunde fasen, som tillfördes efterhand, påbörjades när den argentinska garnisonen på ön kapitulerade vid Port Stanley den 14 juni 1982. Storbritannien hade efter 74 dagar åter Falklandsöarna i sin hand.

3.3 Britternas blockad av Falklandsöarna

Intentionen i inledningen av Falklandskonflikten var från den brittiska statsmaktens sida att begränsa konflikten till området runt Falklandsöarna. Som tidigare nämnts var en av den brittiska myndighetens första åtgärder i den då diffusa konflikten med Argentina att utlysa/upprätta en maritim spärrzon med 200 distansminuters radie runt Falklandsöarna, benämnd MEZ. Inom den nyuppsatta blockadzonen rådde långtgående restriktioner mot argentinska sjöstridskrafter och underhållsfartyg för att förhindra att argentinska förstärkningar och underhåll tillfördes Falklandsöarna samt att den argentinska militära aktiviteten runt öarna försvårades. Fartyg som påträffades inom zonen skulle behandlas som fientliga. Britterna var dock noga att inte nämna detta som en blockad eftersom detta då enligt internationell rätt skulle ha inneburit en öppen krigshandling. Zonen blev aktiv från den 12 april 1982 när brittiska atomubåtar anlände till området.⁵⁴

---

⁵⁴ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 83-89.

Den 30 april anlände den brittiska sjöstyrkan bestående av ytstridsenheter till Falklandsöarna varvid zonen utökades till en TEZ⁵⁵. Utökning innebar vissa tillägg till de tidigare fastslagna begränsningar som gällde för MEZ:en. De nya restriktionerna för TEZ:en innefattade samtliga fartyg oavsett nationalitet som gav stöd åt de argentinska ockupationstrupperna på Falklandsöarna samt även inskränkningar mot luftfartyg, såväl militära som civila som på något sätt bidrog med medel till ockupationsstyrkan. Fartyg och flygplan som påträffades utan tillstånd inom zonen skulle som tidigare behandlas som fientliga och kunna vara föremål för attacker av brittiska enheter. Förändringen av bestämmelserna i blockad zonen ledde dock inte till en förändring av dess geografiska läge. Meningen med de skärpta restriktionerna var att i högre utsträckning samt med större förmåga att hindra argentinska operationer inom spärrzonen för att kunna avskära understödet till trupper på Falklandsöarna och genom detta påverka garnisonens moral och förmåga till väpnat motstånd vid en kommande landstigningen av öarna. Förhoppningar fanns även hos brittiska politiker att om Argentina var oförmögen eller ovillig att bryta blockaden av öarna så kunde möjligtvis inhemska krafter, medvetna om att landets soldater svalt, påverka militärjuntan att förhandla fram en fredlig lösning i konflikten.⁵⁶

Den 7 maj utvidgas spärrzonen ytterligare, för argentinska örlogsfartyg och militärtflyg, till att röra hela havsområdet intill 12 nautiska mil från det argentinska fastlandet. För att lyckas implementera det nya direktivet använde sig britterna av sina atomubåtar som erhöll order att patrullera utanför den argentinska kusten för att tillse att inga argentinska fartyg rörde sig utanför den nyuppsatta gränsen. Ändringen av spärrzonen berodde på att den brittiska sjöstyrkechefen amiral Woodwards ansåg att han inte tillfullo kunde kontrollera den avlysta zonen. Områdets geografiska utformning innebar begränsat manöverutrymme samt att den argentinska flottans verksamhet utanför zonen inte kunde kontrolleras. Detta i kombination med risken att bli anfallen från argentinskt flyg som verkade från fastlandet – var även för ansenligt för att zonen skulle kunna upprätthållas i sin ursprungliga geografiska utformning. En utvidgning skulle enligt Woodwards ge styrkan större möjlighet att

---

⁵⁵ Total exclusion zone.

⁵⁶ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 256-257.

verka mot annalkande hot.⁵⁷ Utvidgningen innebar också att britterna fick det sjörum de behövde för att kunna vidta åtgärder för att kunna återta Falklandsöarna genom en landstigning, eftersom Argentinas möjligheter att påverka de brittiska sjöförbindelserna minskade med utvidgningen av förbudszonen.⁵⁸

Slutsats

Britternas primära syfte med den inledande blockaden (etableringen av MEZ:n, senare TEZ:n) av Falklandsöarna var att förhindra tillförseln av argentinska förstärkningar och förnödenheter till ögruppen. Syftet var inte uttalat att etablera ett herravälde till sjöss vilket båda sjöteoretiker låter förstå är ändamålet med en militärblockad, Alfred T. Mahan, respektive örlogsblockad, Julian S. Corbett. Men för att förhindra tillförseln av underhåll till öarna blir dock blockaden i förlängning att motverka fiendliga rörelser in i och inom blockadzonen – förbjuda/stänga ute Argentinas sjöstridskrafter och underhållsfartyg från zonen runt öarna – vilket kan jämföras med Corbetts idé om örlogsblockadformen närblockad. Hans syn är att närblockad (örlogsblockad) riktar sig mot fiendens örlogsflotta som en metod att etablera ett lokalt och temporärt herravälde till sjöss. Närblockad realiserar genom att fienden stängs inne i sitt basområde eller stängs ute från ett operationsområde, vilket britterna genomför genom att deklarerar en blockadzon runt öarna och sålunda indikerar intention att hindra argentinska rörelser in och inom den avlysta zonen. Britternas huvudsakliga mål är dock inte argentinska örlogsfartyg utan argentinska underhållsfartyg. Operationer som i huvudsak riktar sig mot underhållsfartyg anser Corbett inte kan betraktas som en metod att etablera herravälde till sjöss utan bör bedömas som en metod att utöva densamma. Detta var inte en realitet i Falklandskriget eftersom att britterna vid blockadens verkställande inte förfogade över ett sjöherravälde i operationsområdet.

Utvidgningen av blockaden till att röra hela havsområdet intill 12 nautiska mil från den argentinska kusten, för att underlätta för sjöstyrkan att utföra sin blockad i området – vilket överensstämmer med Mahans syn på militärblockad och dess placering, nära motståndaren för att fungera som en frontlinje, för att den som utför blockaden ska kunna utnyttja havet bakom fronten som den anser är lämpligt.

---

⁵⁷ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 302-307.

Utvidgningen av den brittiska blockaden kan även jämföras med Corbetts syn på den tidigare nämnda örlogsblockadformen, närblockad där målet är att stänga in fienden i sitt basområde, för att ge den egna sidan större rörelsefrihet på havet.

3.4 Britternas etablering av herravälde till sjöss

För att uppnå herravälde till sjöss var britternas intention att få till en avgörande övervattensdrabbning med de argentinska sjöstridskrafterna. Likaledes förväntade sig också britterna att Argentina skulle eftersträva detsamma och detta i samma stund som britternas sjöstyrka av ytstridsfartyg gick in i den avlystazonen den 30 april 1982.⁵⁹ Dessa tankegångar grundades på antagandet att en etablering av en TEZ runt Falklandsöarna – för att försvåra transporter av förråd till öarna – borde framkalla ett argentinskt försök att bryta blockaden. Om detta skedde skulle detta ge ett tillfälle att eliminera de argentinska flottenheterna och herravälde till sjöss skulle kunna uppnås.⁶⁰ Sjöstyrkechefen konteramiral Woodwards företog även ytterligare operationer för att påverka Argentinas vilja att söka en övervattensdrabbning genom att den 1 maj avdela ytstridsfartyg till falklandskusten för kustbeskjutningar av argentinska ställningar samt flygbombningar av Port Stanleys flygfältet.⁶¹

Inledningsvis svarade Argentina på britternas provaktiva strategi med att anfall sjöstyrka med stridsflyg från fastlandet, dock utan att ge nämnvärda skador på de brittiska fartygen och manskapet.⁶² Britternas önskan var dock fortfarande att få till stånd ett avgörande slag där den argentinska flottans slagkraftigaste enheter skulle vara inblandade, hangarfartyget *Veinticinco de Mayo*, med kvalificerade flygstridskrafter för ytmålsbekämpning och kryssaren *General Belgrano*, med konventionellt sjöartilleri och den franska sjömålsroboten Exocet som beväpning samt ledningsresurser för attackflyg.⁶³

Den 2 maj fick den brittiska sjöstyrkan indikationer på att den argentinska flotta planerade att anfall den brittiska sjöstyrkan från två olika håll genom en klassisk kniptångsmanöver. Från norr förväntades ett anfall från en argentinsk sjöstyrka

---

⁵⁸ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 192-193.

⁵⁹ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 178.

⁶⁰ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 417.

⁶¹ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 175-178.

⁶² Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 178-179.

bestående av hangarfartyget *Veinticinco de Mayo* med eskortfartyg samt en ytterligare styrka om 3 korvetter bestyckade med sjömålsrobotar, från sydväst var ett troligt scenario att en styrka bestående av kryssaren *General Belegano* samt två jagare skulle företa ett anfall. Britterna hade nu genom det offensiva agerande av den argentinska flottan fått den möjligheten som eftersökts. Dock var situation som den utvecklade sig inte fördelaktig för den brittiska sjöstyrkan. Dels var bara kryssarens och dess eskorts position känd för britterna. Den brittiska atomubåten *HMS Conqueror*, som funnits i området sedan upprättandet av MEZ:en, hade under en längre period skuggat Belegano-gruppen. Vidare begränsade också möjligheten att anfälla fienden av de uppsatta reglerna för ingripande – ROE⁶⁴. Ett anfall kunde bara ske om motståndarens enheter verkade inom spärrzonen. Belegano-gruppen befann sig vid tillfället utanför zonen. Dock lyckades konteramiral Woodwards få regler för ingripande ändrat i det specifika fallet med motivering av det allvarliga hotet som den brittiska sjöstyrkan stod inför efter samtal med det brittiska krigskabinettet. Efter klartecken från krigskabinettet sänkte den 2 maj ubåten *HMS Conqueror* kryssaren *General Belegano* i en torped attack 35 distansminuter utanför den totala spärrzonen. Följderna av den överraskande sänkningen av kryssaren blev att den argentinska flottan avbröt den planerade attacken och återvände till det argentinska fastlandet, på grund av hotet av fler ubåtsattacker samt oförmågan att försvara sig mot dessa. För den kvarvarande delen av konflikten kom inte några av Argentinas större ytstridsfartyg att gå till sjöss igen för att utmana den brittiska flottan om herraväldet till sjöss. Den brittiska sjöstyrkan hade med en attackubåt etablerat herravälde till sjöss.⁶⁵

I realiteten upplevde britterna under den återstående delen av konflikten den argentinska flottan som ett hot även då den agerade passivt. Den brittiska sjöstyrkans ledning övervägde på grund av den upplevda hotbilden att sjöstyrkan borde placeras i sådan en position som gav fiendens flotta en utmaning som den inte kunde negligera. En åtgärd som britterna hoppades på skulle kunna leda till en total förstörelse av Argentinas kvarvarande sjöstyrkor. Detta genomfördes dock inte. Slutligen; i

---

⁶³ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 283.

⁶⁴ Rules of Engagement – Regler för ingripande.

⁶⁵ Woodward, Sandy; Robinson, Patrick, *Striden om Falklandsöarna – 100 Dagar*, (Stockholm: Marinlitteraturföreningen, 1994), s. 133-147.

motsatts till etableringen av sjöherravälde lyckades inte britterna under hela konflikten etablera ett luftherravälde i operationsområdet – vilket möjliggjorde att argentinska stridsflygplan kom att kunna påverka britternas styrka negativt under hela operationen – med sänkningar av brittiska örlogsfartyg och understödsfartyg som följd.⁶⁶

Slutsats

Britternas etablering av herravälde till sjöss genomsyrades av ett offensivt tänkande och uppträdande. Huvudmålet för den brittiska ledningen var att få till stånd ett avgörande sjöslag med den argentinska flottans slagkraftigaste enheter. Ett centralt element i Mahans teori om etablering av herravälde till sjöss är syn på offensivt agerande samt sökandet efter det avgörandet slaget, aspekter som syns tydligt i det brittiska utförandet av sjökriget.

Det som emellertid skedde i britternas process att etablera herravälde till sjöss är jämförbart med Corbetts tankar om sjöherravälde. Den överraskande och framgångsrika brittiska ubåtsattacken på den argentinska kryssaren *General Belegano* fick konsekvensen att den argentinska flottan övergav operationsområdet samt att britterna genom detta förfarande kunde etablera ett herravälde till sjöss. Argentina skrämdes av attacken eftersom det inte hade förmågan att försvara sig mot hotet från ubåtarna. Således var det den brittiska kraftsamlingen av ubåtar i operationsområdet som gjorde det möjligt för britterna att etablera herravälde till sjöss. Corbett menar att en kraftsamling i ett operationsområde kan leda till ett lokalt och temporärt herravälde i det tidigare. Flera andra av Corbetts tankar om etableringen av herravälde till sjöss skönjas i denna fas av Falklandskriget. Den argentinska flottans passiva agerande efter sänkningen av kryssaren övertygande inte den brittiska ledningen att herraväldet var säkrat. Britternas vilja var fortsättningsvis att få till ett avgörande slag. Men i likhet med Corbetts tankegångar om det avgörandet sjöslaget kommer inte en svagare part att söka ett avgörande slag eftersom utgångsläget inte medger en vinst i slutändan. Den argentinska flottan hade trots att ett flertal örlogsenheter återstod upplevt sig själva som svagare i jämförelse med den brittiska styrkan och undvek därför en drabbning i den mån det var möjligt.

---

⁶⁶ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 198-200.

3.5 Britternas amfibieoperationer

En brittisk landstigning av Falklandsöarna i slutet av maj 1982 för att etablera ett brohuvud på ögruppen var inte självklar ståndpunkt hos den brittiska ledningen. Fraktioner inom den brittiska regeringen menade att möjligheten att få fram en politisk lösning på konflikten fortfarande fanns inom räckhåll när förberedelserna för landstigningen inleddes och att blockaden av öarna borde fortsätta i avsikt påverka den argentinska ledningen att nå en fredlig lösning. En fortsatt blockad av öarna var dock inte möjlig eftersom sjöstyrkans förmåga att förbli till sjöss en längre period utan underhåll inte fanns.⁶⁷ I mitten av maj 1982 var dessutom läget i förhandlingarna sådant att en uppgörelse – i bemärkelsen en fredlig lösning på konflikten – var mycket avlägsen. Britternas styrkedemonstration med en blockad av Falklandsöarna hade även den misslyckats i bemärkelsen att få till stånd ett argentinska tillbakadragande från ögruppen.⁶⁸

Den 18 maj 1982 fattade det brittiska krigskabinett beslut om att en amfibieoperation skulle genomföras och order om att landstigningen – benämnd *Operation Sutton* – skulle genomföras utgick från marinledningen till amiral Woodward. Operationen skulle vara ett landstigningsföretag riktat mot San Carlos Bay, en lång och smal bukt som förgrenade sig i två vikar på Östfalkland, beläget i sundet som delar ögruppen i Östfalkland och Västfalkland. Beslut om landstigning fattades dock utan att alla förutbestämda förutsättningar för landstigning var uppfyllda, amfibieoperationen skulle genomföras utan att britterna var i besittning av luftherraväldet i operationsområdet.⁶⁹

Planeringsarbete för en landstigning av Falklandsöarna hade påbörjats redan i april. Sjöstyrkechefen konteramiral Woodwards hade initialt i konflikten mottagit direktiv från marinstabens chef amiral Fieldhouse att en landstigning av ögruppen skulle företas av den 3:e marinkårsbrigaden i syfte att skapa ett brohuvud på Falklandsöarna. Amfibieoperationen skulle emellertid inte företas annat än på order av marinledningen.⁷⁰ Landstigningen skulle innefatta förband från olika vapengrenar och det skulle följaktligen krävas samverkan mellan dessa för att framgång skulle

---

⁶⁷ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 203-205.

⁶⁸ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 200.

⁶⁹ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 200, 211-212.

kunna uppnås. Inledningsvis i planeringsarbete beredde ledningsstrukturen det största problemen. Woodward ansåg att han var ytterst ansvarig för planeringen av landstigningen. Landstigningsfartygens chef flottiljamiral Clapp och marinkårsbrigadens chef brigadgeneral Thompson, utsedda att ansvara för planeringen av en landstigning av Falklandsöarna, var av den uppfattning att de lydde direkt under marinstaben och amiral Fieldhouse – vilket också visade sig vara riktigt. Woodward skulle dock vara ansvarig för utförandet av sjöoperationerna i anslutning till landstigningsföretaget. Men likväl ledde detta initialt till friktioner mellan de olika styrkecheferna.⁷¹ Kommunikationsproblem mellan de olika staberna som planerade amfibieoperationen var även ett närvarande inslag under hela planeringsprocessen. Detta ledde till en oförmåga till att under denna fas beakta vapenslagens olika syn på svårigheter och problem vid en amfibieoperation. Samarbetessvårigheterna överbyggdes dock i slutända och de inblandade staberna lyckades ena sig om hur *Operation Sutton* skulle företas samt presentera denna och få den godkänd för implementering av krigskabinetet.⁷²

Den 18 maj 1982 anslöt amfibiestyrkan till sjöstyrkan utanför Falklandsöarna. Förberedelser för landstigningen genomförs genom fördelning av manskap och utrustning mellan fartygen som deltog i landstigningen. För att ge amfibiestyrkan understöd i form av kustbeskjutning och flygskydd under de avgörande sista timmarna till sjöss innan landstigningen i San Carlos Bay avdelar sjöstyrkechefen Woodward sju stycken fregatter från sin sjöstyrka.⁷³

Tidigt på morgonen den 21 maj påbörjades amfibieoperation i San Carlos Bay med landstigning av soldater ur 3:e marinkårsbrigaden. Landstigningen genomfördes inledningsvis utan större motstånd från argentinska stridskrafter. Samtidigt med landstigningsföretaget verkställdes även avledningsmanövrar mot nyckelpositioner på ögruppen – enheter från sjöstyrkan genom kustbeskjutningar kombinerat med operationer utförda av specialstyrkor – i syfte att avleda den argentinska ledningen uppmärksamhet från den egentliga landstigningen.⁷⁴

---

⁷⁰ Woodward; Robinson, *Striden om Falklandsöarna – 100 Dagar*, s. 171-172.

⁷¹ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 195-198.

⁷² Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 217-224.

⁷³ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 230-231.

⁷⁴ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 462-463.

Mellan den 21 maj och den 27 maj 1982 utsattes landstigningsstyrkan i och utanför San Carlos bukten för flertal flygattacker från de argentinska luftstridskrafterna. På grund av de omgivande höjderna runt bukten var den brittiska styrkan möjligheter att bekämpa attackerna begränsade, topografin reducerade möjligheten att upptäcka fientliga stridsflygplan med radar på längre avstånd. Britterna insåg även att deras luftvärnsrobotar, som det hade satt hög tilltro till, inte fungerade optimalt och därför var otillräckliga. I stället för robotar fick de förlita sig på eldrörsluftvärn och finkalibriga vapen för att försvara sig. Överraskande för britterna var dock att de argentinska luftstridskrafter koncentrerade sig på att bekämpa eskortfartygen och inte som förväntat landstignings- och logistikfartygen, vilket gynnade amfibieoperationen. Samtliga landstignings- och understödsfartyg som ingick i amfibiestyrkan erhöll bara smärre skador – undantaget ett större logistikfartyg som skadades svårt utanför bukten – som inte påverkade deras aktionsförmåga under någon längre period. Dock innebar detta kännbara förluster av skadade samt sänkta örlogsfartyg. Örlogsfartygen tillsammans med hangfartygsbaserat flyg lyckades likväl, om även till en del på grund utav de argentinska stridskrafternas misstag, med sin uppgift att skydda amfibiestyrkan så att ett brohuvud kunde etableras på Falklandsöarna.⁷⁵

Den 27 maj påbörjades utbrytning från det brittiska brohuvudet vid San Carlos. För att ytterliga öka de brittiska styrkornas numerära storlek på Falklandsöarna landsteg den 5:e infanteribrigaden vid San Carlos den 1 juni. Delar av dessa sändes därefter sjövägen för att öppna en sydlig framryckningsriktning mot Port Stanley, markkrigets huvudmål, via Fitzroy och Bluff Cove på Östfalklands nordkust.⁷⁶ På grund av kommunikations- och samarbetssvårigheter samt avsaknad av eskortfartyg kom amfibieoperationen att drabbas av motgångar när ett av de båda landstigningsfartygen, *Sir Galahad*, i dagsljus utanför Fitzroy, i väntan på att debarkera sin last av soldater, blev anfallet av argentinskt stridsflyg. Fartyget träffades i angreppet och skadades svårt med stort manspillan bland besättning och soldater.⁷⁷ Sambands- och kommunikationssvårigheterna berodde dels på att ingen informerat den brittiska staben vid Fitzroy och Bluff Cove om att fartyget anlät

---

⁷⁵ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, s. 470-486.

⁷⁶ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 337.

långt efter tidtabellen och därför inte var urlastat vid tidpunkten för attacken samt att soldaterna och officerarna i den 5:e infanteribrigaden saknade utbildning i de oeftergivliga krav som ett landstigningsföretag ställer. Framförallt var problemet att de inblandade fartygen i operationen saknade tillräckliga luftförsvarskapacitet.⁷⁸

Slutsats

Britterna försökte initialt att övertyga de argentinska stridskrafterna att lämna Falklandsöarna genom en blockad av ögruppen. Detta gav inte den effekt som den brittiska ledningen hoppats på. En landstigning blev nästa steg för att åstadkomma ett argentinskt tillbakadragande från ögruppen. Jämförs detta utgångsläge med Corbetts teorier om amfibieoperationer uppenbarar sig likheter. Britterna inser att styrkedemonstration inte leder i den riktning som är förväntat och söker därför ett avgörande på land. Corbett förespråkar att ett avgörande i en konflikt inte enbart kan sökas till sjöss utan att avgörande i regel blir verklighet först på land. Den lyckade brittiska landstigningen av Falklandsöarna blir direkt krigsavgörande eftersom denna innebar att britterna kunde inleda markoperationer för att med våld tvinga de argentinska ockupanterna att lämna ögruppen. Corbett framhåller att en landstigning – om den är framgångsrik – är avgörande för utgången i en konflikt.

Britternas planeringsarbete för landstigningen av Falklandsöarna präglades av friktioner mellan de olika deltagande vapengrenarna – landstigningen skulle vara en samverkande operation där flera olika förband ingick. Corbett påtalar i sina teorier vikten av att undvika friktioner om samverkande operationer mellan mark- och sjöenheter skall vara framgångsrika – fungerande kommunikation och samarbete är avgörande enligt Corbett. De brittiska staberna hade inledningsvis problem med att kommunicera och samarbeta med varandra vilket ledde till friktioner. I slutändan, efter att problemet uppdagats lyckades dock de olika vapengrenarna komma fram till en gemensam plan för landstigningen.

Corbett är tydlig i sina idéer, om amfibieoperationer, att flottans stöd till landstigningsenheterna bör vara väsentligt samt att de örlogsfartyg som avdelas för att skydda landstingsstyrkan ska vara frikopplade från landstingsmomentet – detta

---

⁷⁷ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 344-348.

⁷⁸ Hastings; Jenkins, *Slaget om Falklandsöarna*, s. 354-356.

för att kunna möta fientliga styrkor från havet som vill hindra operationen. Corbett anser även att en styrka bör kvarstanna så länge som amfibiestyrkan är i behov av stöd. Jämförs briterernas utförande av amfibieoperationen i San Carlos bukten uppenbara sig tydliga likvärdigheter med Corbetts idéer, inledningsvis avdelas örlogsfartyg som eskort för att möta hot som kunde äventyr landstigningens utfall, låt vara i första hand inte mot hot från havet utan från hot luften. Därefter kvarstannar eskortfartygen för att stödja den fortsatta uppbyggnaden av brohuvudet. Enheter från den brittiska flottan stödjer också landstigningen med skenoperationer för att vilseleda de argentinska stridskrafterna. Corbett understryker att även detta ingår i flottans stöd till en amfibiestyrka.

Landstigningsföretaget som genomfördes av den 5:e Infanteribrigaden vid Fitzroy och Bluff Cove står dock i motsats till Corbetts teorier. Denna insats överensstämmer i större grad med Mahans syn på amfibieoperationer. Emellertid ger landstigningen i Fitzroy och Bluff Cove en tydlig antydning till vad som kan inträffa när teorierna om amfibieoperationer enligt Corbett negligeras. Blundern vid Fitzroy och Bluffcove berodde på undermålig kommunikation mellan vapengrenarna samt avsaknad av tilldelade eskortfartyg från flottan. Två företeelser som Corbett framhåller är av högsta vikt för att en amfibieoperation ska vara framgångsrik.

Att den brittiska sjöstyrkan lämnade understöd till amfibiestyrkan är inte linje med Mahans syn på amfibieoperationer. Stödet från sjöstyrkan motverkar dels idén om koncentration av sjöstyrkan för att kunna nå framgång i sjökriget, dels även tankarna om flottan som värdefull resurs och som inte ska äventyras för riskfulla operationer iland. Det kan även diskuteras huruvida de politiska falangerna i den brittiska ledningen, och deras varierande syn på landstigningen, är jämförbart med Mahans syn amfibieoperationer. Dock är dessa tendenser inte tillräckligt tydliga för att en generell slutsats kan dras som innebär att detta är jämförbart med Mahans idéer.

4. AVSLUTNING

4.1 Diskussion och slutsatser

Inledningsvis i uppsatsen empirikapitel har britternas blockad av Falklandsöarna undersökts och komparerats med teoretikernas syn på strategin blockad. Slutsatsen är att det finns likheter mellan händelserna och tankebanor i Falklandskonflikten med både Mahans och Corbetts teorier, men att den senares syn på blockad är mer samstämmig med den verklighet som utspelade sig – om även inte fullt ut då de likafullt finns tendenser som inte tillfullo överensstämmer med Corbetts teorier. Slutsatsen från analysen av britternas etablering av herravälde till sjöss, är att Mahans syn på metod för hur etableringen skall genomföras gör sig påmind som funderingar och viljor hos den brittiska ledningen. Emellertid är det Corbetts teorier om etablering av herravälde till sjöss som återfinns i den verklighet som utspelade sig i Sydatlanten 1982.

I det sista avsnittet av empiri kapitlet, som behandlar britternas amfibieoperationer på Falklandsöarna, är slutsatsen att Corbetts skola om detta i hög grad återfinns i britternas amfibieoperationer på ögruppen. Den påtagliga slutsatsen från analysen är även att när Corbetts teorier uppenbarligen helt negligerats har detta resulterat i problem – något som kan tolkas som att hans teorier torde äga sin giltighet även idag. Mahans syn på amfibieoperationer återfinnas enbart som fragment och är därför inte tillräckliga för att dra generella slutsatser av. Konklusionerna i undersökningen – analysen av fallstudien – visar att delar av Mahans teorier och i övervägande grad Corbetts teorier om sjökriget går att återfinna/identifiera i Falklandskonflikten 1982.

Uppsatsen syfte har varit att undersöka huruvida de teorier om sjökrigsföring som utarbetades av Julius S. Corbett och Alfred T. Mahan fortfarande kan anses vara relevanta i det moderna sjökriget. Frågan huruvida teorierna fortfarande har en plats att fylla i det moderna sjökriget kan inte fullt ut besvaras, och därmed få full giltighet, genom enbart en undersökning av en fallstudie. Men med ovanstående slutsatser som bakgrund är det rimligt anse att studierna visar att teorierna – och då framförallt Corbetts tankar – uppenbarligen äger sin giltighet, om än inte bokstavligt och i varje detalj, men som en övergripande förklaring på vilket sätt framgång i modern sjökrigsföring kan uppnås. Där har de utan tvekan åtskilligt att tillföra.

4.2 Avslutande reflektioner och förslag på fortsatt forskning

Teknologins utveckling bör anses som ett viktigt element för att bedöma teoriernas relevans i det moderna sjökriget. Flygstridskrafterna och robotvapnet är naturligtvis faktorer som har tillkommit efter dessa klassiska teories utarbetande – och dessutom är det faktor som växer i betydelse. I *Militärteorins Grunder*, av Jerker Widén och Jan Ångström skriver författarna i avslutningen till kapitlet Teorier om sjömakt:

”Många av de klassiska teorierna om sjömakt, såsom t.ex. hur man bäst skyddar sjöförbindelser och genomför sjöfartskrig, har fått utstå hårda påfrestningar genom de krig som varit under 1900-talet, särskilt det första och andra världskriget, och även om de inte falsifierats har behov funnits att se över dem och sätta in dem i en modern kontext. Den teknologiska utvecklingen har varit en viktig faktor i detta.”⁷⁹

Uppsatsen har dock inte syftat till att förklara utformningen av den vidareutveckling av sjökrigsteorierna som följer i den teknologiska utvecklingens kölvatten. Det står klart att betydande delar av Corbetts och Mahans teorier kan identifieras även i ett modernt sjökrig, som det vid Falklandsöarna 1982. Den tekniska utvecklingen har uppenbarligen inte gått så långt att teorierna helt saknar betydelse.

De klassiska sjöteoretikerna utarbetade tankar om sjökriget genom att fördjupa sig i sjökrigföringen genom historien. Att prova förekomsten av dessa teorier under Falklandskriget 1982 har varit en metod för att granska deras giltighet i det moderna sjökriget. Emellertid kan resultaten av den trots allt begränsade studien ifrågasättas som generellt gångbara slutsatser för framgång i det moderna sjökriget. Likaså har Corbetts teorier om sjökriget i undersökningen var lättare att identifiera i den verklighet som utspelade i Sydatlanten jämfört med Mahans motsvarigheter.

Kan det därför slås fast att Mahans teorier har mindre relevans i det moderna sjökriget? Frågan kan inte besvaras med något annat än ett nej. Hans teories giltighet bör dock anses som påverkade av tidens tand. Uppsatsen bygger endast på en fallstudie och jämför man detta med den förmodade selektering som Mahan/Corbett genomfört i studierna av sjökrig genom historien, så framstår denna uppsats som ett litet eller begränsat bidrag till denna forskning.

Avslutningsvis: Ett förslag på fortsatt forskning i detta sammanhang är huruvida de klassiska sjökrigsteorierna även fyller en funktion i det som i dag benämns fjärde generationens krigföring. Teorierna växte fram i en tidsepok när mellanstatliga konflikter var normalbilden vid krig och krigsliknande situationer. Kan teorierna om sjökrig appliceras på de nya typer av konflikter som också är en realitet på haven idag – pirater som hotar världshandeln och på lång sikt därigenom världsfreden?

---

⁷⁹ Widén; Ångström, *Militärteorins grunder*, s. 240.

5. Referenser

Corbett, Julian S., *Some Principle of Maritime Strategy*, (Boston: IndyPublish.com, 2006).

Corbett, Julian S., *The Green Pamphlet*, Original och reviderade version, (Boston: IndyPublish.com, 2006).

Dorman, Andrew; Lawrence Smith, Mike; R. H. Uttley, Matthew, *The changing face of maritime power*, (London: Macmillan Press LTD, 1999).

The Fundamentals of British Maritime Doctrine - BR 1806, (London: HMSO, 1995).

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Wägnerud, Lena, *Metodpraktikan*, (Stockholm: Nordstedts Juridik AB, 2007).

Ejvegård, Rolf, *Vetenskaplig metod*, tredje utgåvan, (Lund: Studentlitteratur, 2003).

Freedman, Lawrence, *The Official History of the Falklands Campaign*, Vol. II, (London & New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2006).

Hastings, Max; Jenkins, Simon, *Slaget om Falklandsöarna*, (Viken: Replik in Sweden AB, 2005).

Humble, Richard, *Naval Warfare – An Illustrated History*, (London: Orbis Publishing Limited, 1983).

Nilsson, Per, *Militärteorins påverkan på utvalda beslutsfattare inom Royal Navy 1914-1918*, C-uppsats, (Stockholm: Försvarshögskolan, 2006).

Owling, Axel, *Sjökrigsmetoder förr och nu*, C-uppsats, (Stockholm: Försvarshögskolan, 2005).

Till, Geoffrey, *Sea Power – A Guide for Twenty-First Century*, (London: Frank Cass Publishers, 2004).

Sumida, Jon Tetsuro, *Inventing Grand Strategy and Teaching Command: The Classics Works of Alfred Thayer Mahan Reconsidered* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1997).

Schurman, D. M., *The Education of a Navy*, (London: Cassel & Company LTD, 1965).

Werner, Christopher, *Den blå boken – Marina stridskrafter ur ett militärteoretiskt perspektiv*, (Stockholm: Försvarshögskolan, 2002).

Westcott, Allan, *Mahan on naval Warfare*, (London & Edinburgh: Sampson Low, Marston & Co, 1919).

Widén, Jerker; Ångström, Jan, *Militärteorins grunder*, (Stockholm: Försvarsmakten, 2004).

Woodward, Sandy; Robinson, Patrick, *Striden om Falklandsöarna – 100 Dagar*, (Stockholm: Marinlitteraturföreningen, 1994).